

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Ivana Sušilová

Název práce: Výživa a stravovací zvyklosti u romské populace v kontextu sociální práce

Oponoval: Mgr. Ladislav Toušek, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uvedte, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl práce, který je obecně formulován v úvodu a následně v podobě výzkumných otázek specifikován v metodologické části, byl formálně vzato naplněn. Dovoluji si však podotknout, že způsobem, který nepovažuji za adekvátní (viz níže).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Teoretická část obsahuje nepřesná a zavádějící tvrzení, a to zejména v části 2.1 a 2.2. Např. zákon 273/2001 nejmenuje taxativně žádné národnostní menšiny, takže ani romskou národnostní menšinu. Dílčí přístupy ke conceptualizaci romské identity jsou interpretovány nesprávně a autorka následně nekriticky přijímá poznatky ukotvené výhradně v primordiálním esencialismu. Některé tyto poznatky (viz níže) lze považovat za kontraverzní a reprodukcující lidové stereotypy o „Romech“.

Metodologická část je vystavěna přehledně. Autorku lze pochválit za odvahu realizovat vlastní smíšený výzkum, a to s ohledem na jeho náročnost. Nevyhnula se však dílčím chybám. Ve vztahu ke kvantitativní části mi není jasná konstrukce vzorku, přesto jsou závěry generalizované na romskou populaci jako celek. Dále mi uniká logika některých otázek, jejich formulací, nebo použitých kategorií pro výběr. Např. u otázky ohledně nejčastějšího typu jídla mohlo respondenstvo volit z kategorií: bezmasá jídla, masitá jídla, dietní jídla, smažená/masná jídla. Takto nelogicky formulované možnosti výběru, přičemž z absolutních četností je evidentní, že mohla být zvolena vždy jen jedna možnost, se objevují napříč dotazníkem. Nicméně za hlavní nedostatek praktické části považuji závěry vyvozené z vlastního výzkumu. Autorka se dopouští nepřiměřené a zavádějící generalizace ve vztahu k romské populaci bez toho, aniž by brala explicitně v potaz vztah sociální nerovnosti a stravovacích návyků, v důsledku čehož vystupuje jako kauzální faktor „špatného“ stravování primárně romská identita, pojímaná esencialisticky, nikoli sociální nerovnost. Pro běžného čtenáře je výsledkem sdělení, že „Romové“ mají špatné stravovací návyky, protože jsou „Romové“.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Formální úprava práce je v zásadě v pořádku, překlepy a gramatické chyby se vyskytují spíše ojediněle, odkazování na literaturu je provedeno správně. Bohužel zvolený způsob prezentace kvantitativních dat formou sloupcových grafů má zásadní nedostatky a je zavádějící, neboť reálné hodnoty reprezentují absolutní podíly z celku, nikoli samostatné kategorie a jejich absolutní četnosti. Hodnota osy y, která nemá popis, nedopovídá celkovému souboru (tj. až na výjimky n=79) apod.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky*,

originalita myšlenek apod.):

Můj celkový dojem z práce je rozporuplný, a to hlavně z důvodů problematických tvrzení a závěrů. Autorka, zejména z důvodu použité literatury, nekriticky esencializuje romskou identitu. Romství připisuje neměnné a inherentní kvality, které odpovídají lidovému stereotypnímu modelu a lze to označit za formu symbolického násilí. Např.: „Romové žijí okamžikem a nedívají se do budoucna. Většina utratí peníze během krátké doby a nemyslí na to, co budou jíst po další dny“ (s. 7). Ve svých závěrech nedostatečně bere v úvahu strukturní socioekonomické faktory nerovnosti, ale i limity vlastního výzkumu ve smyslu generalizace, čímž staví do popředí jako kauzální faktor samotné romství. Viz zejména: „Romská populace nemá vhodné stravovací návyky a nedodržuje zásady správné výživy. Výsledky poukazují na nezdravé stravovací návyky, které jsou ovlivňovány nejvíc nezájmem o zdravou výživu ze strany romské populace“, s. 45. „Z výzkumu vyplývá, že romská populace na jedné straně nemá zájem o zdravé stravování a na druhé straně neumí definovat pravidla zdravé stravy“, s. 46. Podobné výroky považuji nejen za nešťastné, ba neobhajitelné, ale i za ukázkou nepochopení sociální logiky zkoumané problematiky.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ *(jedna až tři):*

1. Liší se podle Vás nezdravé stravovací návyky Vámi zkoumané populace od jiné populace se stejným socioekonomickým postavením, která se nehlásí k romské identitě? A naopak, myslíte si, že vysokoškolsky vzdělaný člověk s nadprůměrným platem, který se hlásí k romské identitě, se bude stravovat nezdravě z podstaty vlastní identity?
2. Jakou možnost jste zaškrtnla u otázky č. 9 v případech, kdy respondent/ka nejčastěji konzumoval/a bezmasé smažené/mastné jídlo, nebo třeba smažené/mastné masité jídlo, případně dietní masité jídlo, když celkový součet odpovědí je 79 a možnost „jiné“ je 0?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA *(výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě):*
Nedoporučuji k obhajobě. V případě přesvědčivé obhajoby navrhuji „dobře“.

Datum:

Podpis: